

§ 863 obč. zák. nelze tu užítí právě proto, že žalobce uplatňoval výměnkářský nárok na obilí podle § 1285 obč. zák.; v tom, že přebíral mnoho let obilí po žních, nemůže býti beze všech pochyb spatřováno vzdání se nároku na splatnost dávek podle zákona.

Čís. 16048.

Postup odvolacího soudu, byl-li žalobce zastoupený právním zástupcem, jemuž udělil procesní plnou moc, za sporu zbaven pro duševní chorobu svéprávnosti.

Odvolací soud není oprávněn ihned z úřadu rozsudek a předchozí řízení zrušiti pro zmatečnost podle § 477 č. 5 c. ř. s., nýbrž jest povinen, aby dříve zjistil, zda žalobce byl již v době podání žaloby a podpisu plné moci duševně chorý a nebyl s to své věci samostatně obstarávat, a zjistil-li to, pokusiti se o nápravu nedostatku zákonného zastoupení dotazem u zákonného zástupce žalobci ustanoveného, schvaluje-li podání žaloby a vystavení plné moci a další vedení sporu. Neschválil-li zákonný zástupce podání žaloby, jest žalobu odmítnouti. Schválil-li podání žaloby a udělení plné moci, bylo by odvolání věcně vyřídití. Schválil-li jen podání žaloby, nikoliv však i udělení plné moci ani dosavadní vedení sporu, bylo by rozsudek i řízení jemu předcházející zrušiti pro zmatečnost, počínaje doručením obsílky k prvnímu roku a vrátiti věc prvému soudu k dalšímu jednání a opětnému rozhodnutí.

Srv. 9672, 9914, 11312 Sb. n. s.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1937, R I 388/37.)

Žalobce podal osobně na žalovaného dne 4. února 1936 žalobu o zaplacení 3.650 Kč s přísl. Dne 21. února 1936 udělil procesní plnou moc Dr. Waltru E., jenž ho ve sporu dále zastupoval. Dne 21. března 1936 bylo zahájeno z moci úřední řízení o zbavení žalobce svéprávnosti a usnesením ze dne 8. července 1936, č. j. L 7/36-15, byl žalobce částečně zbaven svéprávnosti pro duševní chorobu »sudičství«, aniž mu za tohoto řízení byl ustanoven zatímní odpůrce (§§ 8, 9 ř. o zbav. svépráv.). Na odpor žalobcův bylo toto usnesení potvrzeno odporovým soudem usnesením ze dne 27. ledna 1937, č. j. Odp 1/36-26. Zda toto usnesení na bylo moci práva (§ 49, odst. 2, ř. o zbav. svépráv.), nelze ze spisu prozatím seznati, jelikož k němu nejsou připojeny návratky od doručení posléz uvedeného usnesení. Soud své stolice zamítl žalobu věcně. Odvolací soud odvolání žalobcovu vyhověl, správně z podnětu podaného odvolání z moci úřadu rozsudek prvního soudu a řízení mu předcházející zrušil a věc vrátil prvnímu soudu k novému jednání pro zmatek podle § 477 č. 5 c. ř. s., vyhradiv svému usnesení právní moc. D ů v o d y: Ze spisů okresního soudu v T., L 7/36, předložených zdejšímu soudu pod Odp 1/36, je odvolacímu soudu známo, že okresní soud v T. zahájil k návrhu ze dne 14. března 1936 proti žalobci řízení o zbavení svéprávnosti a že usnesením ze dne 8. července

1936, č. j. L 7/36-15, bylo vysloveno, že se žalobce částečně zbavuje svéprávnosti, poněvadž podle lékařského posudku trpí kverulantstvím, a že pro uvedenou duševní chorobu potřebuje k řádnému obstarávání svých věcí podpůrce. Odpor žalobcův proti řečenému rozhodnutí byl usnesením zdejšího soudu ze dne 27. ledna 1937, Odp 1/36-2, zamítnut. Žaloba, o níž v souzené věci jde, byla podána žalobcem 4. února 1936, ale ústní jednání o ní bylo zahájeno teprve dne 16. dubna 1936, tedy poté, kdy řízení o zbavení svéprávnosti žalobce bylo již zahájeno. Bylo proto podle § 8 ř. o zbav. svépráv. ze dne 28. června 1916, č. 207 ř. z. z moci úřední ustanoviti žalobci zatímního podpůrce, a nestalo-li se tak a nebyl-li žalobce ve sporu zatímním podpůrcem zastoupen, jest na jeho straně dán nedostatek procesní způsobilosti a zákonného zastoupení, k němuž podle § 6 c. ř. s. je hleděti z úřadu v každém období rozepře. Nedostatek takový zakládá zmatečnost podle § 477 č. 5 c. ř. s. a poněvadž nedostatek ten vyšel najevo teprve při odvolacím ústním jednání, bylo podle § 494 c. ř. s. a přes to, že zmatečnost tato vytýkána není, rozsudek prvního soudu a jednání mu předcházející zrušiti a věc vrátiti prvnímu soudu, aby po nápravě nedostatku toho postupem ve smyslu § 6, odst. 2, c. ř. s. o věci znova jednal a o ní rozhodl, přihlížeje zejména i k tomu, zda žalobce již v době smlouvy, která je předmětem žaloby, byl k právním činům plně způsobilý.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, aby po případném doplnění řízení podle § 6, odst. 2, c. ř. s. znovu o odvolání rozhodl.

D ů v o d y:

V rekursu do usnesení odvolacího soudu uplatňuje žalovaný, že zbavení svéprávnosti působí od nynějška, že pro posouzení procesní způsobilosti jest rozhodující den zahájení sporu a že podle § 35 c. ř. s. se platně udělená procesní plná moc neruší změnou procesní způsobilosti sporné strany, takže žalobce svým advokátem byl ve sporu řádně zastoupen. Stěžovatel přehlíží ustanovení § 6, odst. 1, c. ř. s., že k nedostatku procesní způsobilosti a zákonného zastoupení jest hleděti z úřední povinnosti v každém období rozepře. Přes to jest jeho rekurs částečně oprávněn, poněvadž odvolací soud nedbal ustanovení druhého odstavce § 6 c. ř. s., podle něhož má soud zaříditi z moci úřadu potřebné, může-li nedostatek zákonného zastoupení býti napraven, totiž může-li podle § 477 č. 5 c. ř. s. býti vedení rozepře dodatečně řádně schváleno. Ustanovení § 35, odst. 1, c. ř. s. předpokládá, že spor byl řádně zahájen, a jenom za tohoto předpokladu se pozdější změnou procesní způsobilosti žalobcovy plná moc jím udělená neruší (srv. rozh. č. 9672 Sb. n. s.). Zbavení svéprávnosti pro choromyslnost ovšem působí od nynějška, ale v příčině doby předcházející soudnímu usnesení o zbavení svéprávnosti, nebyl-li ustanoven za tohoto řízení zatímní podpůrce (§ 9 ř. o zbav. svépráv., srv. rozh. č. 9914 Sb. n. s.), rozhoduje skutečný duševní stav v době vykonání toho kterého právního jednání. Neplatná jsou veškerá právní jednání, jež byla konána před usnesením

o zbavení svéprávnosti, bude-li prokázáno, že jednající již tehdy byl duševně chorý, při čemž břímě průvodní stíhá toho, kdo tvrdí dřívější nezpůsobilost jednajícího k právním jednáním (srv. rozh. č. 11312 Sb. n. s.). K nedostatku způsobilosti k právnímu jednání nelze tedy hledět z moci úřadu, jde-li o dobu před zbavením svéprávnosti a o otázky hmotného práva. Ale jinak se má věc, jde-li o otázku procesní způsobilosti, kterou jest zkoumati v každém období rozepře z moci úřední (§ 6, odst. 1, c. ř. s.). Lze-li zjistiti, že žalobce již trpěl duševní chorobou a že nebyl s to své záležitosti samostatně obstarávati v době podání žaloby a vystavení plné moci, bylo i k těmto procesním úkonům potřebí spolupůsobení podpůrce a pak procesní plná moc nebyla platně vystavena a předpisu § 35, odst. 1, c. ř. s. nebylo by tu užítí. To by ovšem předpokládalo, že odvolací soud skutkově zjistil, že duševní choroba žalobcova byla tu již v době podání žaloby a vystavení procesní plné moci. Kdyby to bylo možno zjistiti, pak by bylo povinností odvolacího soudu pokusiti se o nápravu nedostatku zákonného zastoupení ve smyslu § 6, odst. 2, c. ř. s., t. j. dotázati se žalobcova podpůrce mezitím ustanoveného, zda schvaluje podání žaloby a vystavení plné moci, po případě další vedení sporu. Kdyby podpůrce neschválil podání žaloby, bylo by žalobu odmítnouti, neboť by nebyla v tom případě podána osobou, jež měla právo státi před soudem. Kdyby podpůrce schválil podání žaloby a udělení plné moci Dr. Waltru E., pak by nebylo na místě zrušení dosavadního řízení a rozsudku prvního soudu, nýbrž by odvolací soud musil meritorně vyřídití podané odvolání. Jen kdyby podpůrce schválil sice podání žaloby, ale neschválil by udělení plné moci Dr. Waltru E., ani dosavadní vedení sporu, nezbylo by než zrušiti rozsudek prvního soudu i s řízením mu předcházejícím, počínaje od doručení obšílky k prvnímu roku, a vrátiti věc prvnímu soudu k dalšímu jednání a novému rozhodnutí. Ježto však odvolací soud tak rozhodl ihned, aniž se před tím podle předpisu § 6, odst. 2, c. ř. s. pokusil napravití objevenou vadu zákonného zastoupení, bylo napadené usnesení zrušeno a odvolacímu soudu uloženo, aby po slyšení podpůrce žalobcova znova rozhodl, za předpokladu ovšem, že má za zjištěno, že žalobce již v době podání žaloby a udělení procesní plné moci byl procesně způsobilý.

Čís. 16049.

Třebaže dodávka zboží z ciziny šla na nebezpečí kupitelovo, bylo na prodávateli, aby učinil včas opatření umožňující vyclení zboží bez značnějšího průtahy, převzal-li povinnost zboží ihned dodatí a je vycleť.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1937, Rv II 444/35.)

Proti žalobě na zaplacení 169.50 šv. fr. s přísl. za dodané zboží namítl žalovaný: podle ústní smlouvy mělo být zboží dodáno žalující firmou ihned. Když žalovaný neobdržel zboží do jednoho měsíce po uzavření objednávky, urgoval žalobkyni dopisem ze dne 4. dubna 1932, v kterém jí dal dodatečnou lhůtu k plnění do 11. dubna 1932 s tím, že